

ככל שעובר הזמן שבו מתנהל הענף ללא סובסידיות והאחריות העיקרית של ניהולו עברה לחקלאים ולמחלבות, מתברר עד כמה קשה יהיה לשמור על התיכנון בענף ועל שגשוגו הכלכלי והמקצועי. שלושת המרכיבים העיקריים, אשר חייבים להישמר על מנת להבטיח את היציבות בענף:

שמירה על פיקוח מחירים ביחס לכל המוצרים. יש גישה האומרת, שהסרת הפיקוח ממחירי המוצרים, או לפחות מחלק מהמוצרים, תביא לתחרות שוק שתשפר את המוצרים ותוריד את מחירים לצרכן. הגורסים בדעה זו חייבים לזכור, שענף החלב הוא ענף המורכב משלושה גורמים: יצרנים, תעשייה וצרכנים.

כל הורדת מחיר לצרכנים ותחרות של המחלבות על קהל הצרכנים תתורגם באופן ישיר ללחץ להורדת מחירים ליצרנים. אך ביחד עם זאת יכול גם להתקיים המצב ההפוך, שבו תעלינה המחלבות את המחירים לצרכן והצריכה תרד. הכלים החשובים ביותר שיכולים לשמור על היצרנים הם – התלכדות כל היצרנים במסגרת אירגונית חזקה וכוללת ובעלות היצרנים על המחלבות. דור המייסדים הבין היטב את החשיבות של בעלות היצרנים על המחלבות וחשוב מאד לשמור על מצב זה ולשפרו גם בעתיד.

ריכוז כל היצרנים במחלבה אחת מרכזית. יש לא־מעט בעלי דעה אשר רואים במצב הקיים, בו מרכזות מחלבה אחת כמעט את כל קבלת החלב וחלק גדול משיווק החלב, תופעה לא בריאה לענף. אותם בעלי דעה מאמינים, שתחרות בין המחלבות גם היא תביא להתייעלות והורדת מחירים. אך קרוב לוודאי, שגם כאן תתורגם התחרות, או להורדת המחיר ליצרן, או לפגיעה באיכות וטיב המוצרים. נכון הוא, שבכל מונופול יש סכנה של התנוונות. אך סכנה זו פחותה בהרבה מהסכנה של תחרות המחלבות על היצרנים או תחרות המחלבות בינו לבין עצמן. לאחרונה הגיעו לעתונות הדים ראשוניים על תחרות בין המחלבות על היצרנים. יש לעשות הכל על מנת להפסיק את התחרות הזו ולרכז את כל הכח והשליטה בידי מחלבה אחת.

מסחור המכסות. לאחרונה עולות על פני השטח דעות האומרות שמסחור המכסות יביא להתייעלות הענף וריכוז אמצעי הייצור בידי בעלי היכולת להתמודד בתחרות. מסחור המכסות יביא לכך, שאמצעי הייצור שעד כה ניתנו בחינם יתחילו להיות חלק מהוצאות הייצור, וכתוצאה מכך חייב להיגרם נזק או ליצרן או לצרכן. כל עוד קיים ההסדר של פיקוח על המחירים, הנזק יהיה של היצרן. אם יוסר הפיקוח על המחירים, יגרום הדבר לעליית מחירים לצרכן ולירידת הצריכה. יש לקחת בחשבון, שמסחור המכסות יביא גם לריכוז יצרני החלב במספר אזורי בארץ ופריסת הענף לפי צרכי ההתישבות לא תוכל להתקיים. רעיון השותפויות בייצור חלב (במסגרת חוזי־אומנות בין משקים) הוא תחילתו של תהליך מסחור המכסות, ולכן יש להתנגד לו בכל תוקף.

דניאל פרי

תמונת השער: עונת הקיץ בשער. סוף־סוף, לאחר חורף ארוך ומרובה גשמים ושלג, שוב רואים את השמש. אולם, עם כל היופי שביום קיץ בהיר, החום הלוהט המתלווה למוזג־האוויר "הנאה" דוקא מכביד על הפרות. ולא רק החום כשלעצמו, אלא גם עוצמת הקרינה הקיצית מהווה גורם אכף נוסף לכל חי – ולפרות עתירות תנובה, על אחת כמה וכמה. איוורור טוב, מים קרים לשתיה והעיקר, צל בחצר ומעל האבוסים עשויים להקל את עומס החום מעל הפרות. בתמונה נראית רשת־צל מתוחה כדבעי, ברפת קב' מחניים.